

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Tabor.

Vigilantibus jura.

Tukajšnji rodoljubi slovenski sklenili so glede na naše sedanje narodne in društveno-politične razmere osnovati letos na 8. dan septembra v Ptuji tabor, in na pospeh tega blagega kana uredil se je dotični odbor, kateri je določil predmete na razpravo in navabil govornike.

Vsi narodi v mnogojezičnej Avstriji potegajo se neopešano, vsaj strastno po različnih potih vsemi možnimi pomočki za svoja narodna prava: Smemo-li mi Slovenci, tudi v kolotači avstrijske cesarjevine živeči, od mnogih sovražnikov obkoljeni — posebno mi štajerski Slovenci, katerim se je v graškem deželnem zboru od nekega nemškega poslanca ošabno in zaničevalno reklo: vam Slovencem ničesar ne dovolimo, če so tudi vaši zahtevi pravični — dremati in roke križem držati? Nikakor, to bi pomenjalo pogubo, grob, večno narodno smrt. Slovenci! vse žile nam je napeti, vse moči zbrati, daritve, dasi tudi občutljive, polagati na sveti oltar prelepe naše — od nasprotnikov vedno nam zavidane — domovine, samo da si rešimo slovenski narod in narodnost, da si priborimo pravice, katere nam idó po Bogu in po zakonu, po mnogokrat ponavljanem obetanju Njegovega Veličanstva, po jasnih besedah §. 19. državnih osnovnih zakonov, da si pridobimo blagosti, katere nekateri drugi avstrijski narodi že dolgo in obilno uživajo, držeči se poslovice: „jednaka bremena, jednake pravice!“ Kdor bedi, pravico dobi. V takih za ves narod odločilnih borbah nij dovolje moč in trud posamnih rodoljubov in na-

rodnjakov, še poslanci sami ne morejo toliko težavnega posla uspešno opraviti in do ovenčane zmage slavno dognati, nego treba je zdatne pomoči in krepke podpore od narodove množine. Na tisoče pod vedrim nebom zbrani Slovenci naj soglasno pritrujajo taborskim skončatom vsled gesla cesarjevega: „združenimi močmi“, in taki skupni zahtevi, stavljeni na vlado in dotične zborove, priličijo skupnej molitvi mnogobrojnih vernikov, kateri v imenitnih zgodah ali bridkih nezgodah združeni roke vzdigajo proti blagonosnim nebesom, časteči vsedobrotnika ali proseči vsemogočnika za pomoč, da odvrne težke nevolje.

Nas nasledujoči Nemci iznesli so narodno-politično delovanje iz soparnih soban in dvoran pod milo nebo, kder poučujó narod, kažó mu preteče prepogibeli, navdušujó za blažilne pomisli, delajo raznotere skončatke: bodemo-li mi toliko delavni in marljivi Slovenci za Jiskrinega ministerstva 1868. in 1869. leta budivši, učivši in sokolivši zatirani in tlačeni narod slovenski na taborih — mršili ali lenjarili za Taaffeja, Dunajevskega in Pražaka? Dan za dnevom sije jasno in prijazno solnce z modrega neba, naspočila je lepša doba, — a Slovenci je ne bi porabili? Hajdi na noge junaške, hajdi na delo sveto, k čemur mozi Bog in sreča junaška!

Živeli vrli in bistri Slovenci! na male meše den vidimo se v Ptuji z vseh krajin in končin mile nam domovine slovenske.

V Ptuji, 12. avgusta 1881.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. avgusta.
Sklicanje deželnih zborov nij brez od-

meva ostalo. Voditelji moravskih Čehov sklicali so poslance k posvetovanju, kako da se bodo držali v zboru.

Iz **Hrvatske** došle so neprijetne vesti; vseučilišna profesorja dr. Vrbanič in dr. Vojnovič, ki sta v saboru pripadala k Mrazovičevej stranki, sta odstavljena od službe. Poleg tega v nebo vpijočega dejanje od strani vladine se je izvršilo še nekaj prestavljanj iz jednega kraja v drugega, in to vse, ker ti možje ne trobijo z vlado v jeden rog. Koliko bode pač vlada s tem dosegla? Gotovo nič, da, še menj kot nič, ker s tem bode razburila le še bolj duhove, razjarjenost proti vladi bode postala še večja. Ne vé li policijska vlada, da se prepričanje, ki je v ljudstvu ukoreninjeno, ne dá izruvati s policijskimi naredbami. — Novoizvoljeni župan zagrebški dr. Hoffmann je izjavil mestnemu zastopstvu, da ne sprejme te izvolitve; razpisana bode nova volitev.

Vedno se še mnogo govori o **avstrijsko-italijanski** alijanci. Tudi „Pest. Lloyd“ piše o tej zadevi tako-le: „V italijanskih listih tako živahno razpravljano vprašanje o pridružitvi Italije k avstro-nemški zvezi nij ostalo brez odneva na Dunaji in pogoji, pod katerimi naj bi se sklenilo, so se često razpravljali. Nemško-avstrijsko-ogerska mirna zveza izločuje vse ilegitimne želje in aspiracije, ona obstoji ravno tako zelo na spoštovanju legitimnih interesov drugih kakor na pospeševanju občnih interesov. Pridruženju Italije, ki je na podlagi teh principov, ne stoji nič na poti; v Avstro-Ogerske se bode pozdravljalo kot novo poroštvo miru.“

Vnanje države.

Grki še ne bodo dobili takoj novo pridobljenega ozemlja. Mejnarodna komisija je zopet dovolila Turčiji štirinajst dnij odloka. Turčija pač menda vse za nos vodi!

V **Rimu** so se vršili v noči 12. m. m., ko so prenesli ostanke Pija IX. v baziliko sv. Lorenca zunaj rimskega zidovja veliki neredi.

Listek.

S pota.

VII.

Tromsö, 30. julija.

Ahasverus mora po svetu naprej, vzlic vsem zaprekam. Zadnjič sem se po nezgodi, katera mi je pot zapirala v Kristijaniji muditi moral — ter Vam pisal; obupal sem uže bil na dalnejšim severnim potovanjem; zapreke vendar, katere so mi poprej branile dalje potovati na parobrodu „Severna Zvezda“ le k sreči — ker ta krasni parobrod se je mej tem na nordkapu razbil —, so minile; hitel sem torej naprej, da bi še vzlic zadnje nesreči na nordkap došel poprej, ko tam zaide celó polunočno solnce, katero od 11. maja do avgusta neprestano sveti, — ako ga oblaki in megle ne zakrivajo. Došel sem ravno danes v burji in deževji v Tromsö, kjer se drugič hoté ali nehoté ustaviti moram, kar Vam je zopet uzrok mojega dopisa.

Tromsö je bojda Pariz polarne zone — ta prispodoba je sicer prav „polarna“ — zadnje mesto na severu je Hammerfest, kamor čez ne dolgo doiti upam. Tukaj tudi od srede meseca maja sem noči še nij bilo; človek komaj vé, kedaj je nočni čas, ako si ga po uri ne računi. Danes je sicer oblačno, še dežuje, in vendar Vam te vrstice brez vse druge luči pišem, nego katera mi skozi okna tromsöskega „Grandhotela“ dohaja. Ker v tem kraju okolo dva meseca in pol noči nij, človek tudi najbolje stori, da se k počitku poda, kadar je utrujen in kadar mu spanje najbolj diši, bodi si opoldne ali o polnunuči. Na potu iz Trondhjema sém gori sem videl angleškega dečka protestovati proti prigovarjanju svojega očeta, da naj gre spat, ker je uže „pozna noč“. „Kaj mi pravite, oče, da je uže pozna noč, ali ne vidite, kako je še svitel dan, saj še tudi brez luči berete, jaz po dnevi ne grem spat“.

Vožnja ob neštevilnih norveških fjordih in otocih sem gori na nordkap je prekrasna, ako

je vreme le količkaj ugodno; tu se opazuje narava v vsej svojej divjeji in veličastnej strahovitosti, kakor v najlepšej kulturnej prijaznosti. Časih se popotniku dozdeva, da vidi golo kraško pečevje ob jadranskem morji, časih se misli na jezerih mej švicarskimi in našimi Alpami, tudi podobe Karpatov se mu kažejo. Mej pustimi skalnatimi, s snegom in ledom pokritimi gorami se tu pa tam vidijo zelene in cvetoče doline in dolinice s prekrasnimi naselbami; te prijazne kulturne vaze se ve da so dalje in dalje proti severu bolj in bolj redke, pa kjer koli je mej pečevjem kakšna tratica, tam uže tudi stoji na njej zala hišica, ljubko bivališče neumornega ribiča, kjer koli pa je nekoliko več „zemlje“ tam so tudi uže prostranejši in bogatejši dvorovi ali tudi uže kakšno mestice. Od Trondhjema naprej se komaj kje kaj zidanega vidi, vse stavbe so lesene, tudi cerkve, vendar vse je, kakor sem, ako se ne motim, uže v zadnjem dopisu omenil, tako zalo, čudno in ljubko, da ti oko in

Posledice tega nemira niso izostale. Dan za dnem se vedno še dogajajo demonstracije proti Leonu XIII., tako da pišejo nekateri listi, da misli papež zapustiti Rim, ker tu ni več varnosti zanj, francoski radikalni listi vedó povedati, da misli Leo XIII. ubežati v Monaco. „Germania“ pa piše: „Če bi bil sv. oče prisiljen zapustiti Rim, pade krivda najprej na italijansko vladu, ki je oropanega papeža brez varstva pustila revolucionarnim lopovom, potem pa na evropske sile, ki so trpele rop in usurpacijo pripoznale. Papež ostane papež, naj stoluje v Italiji ali na Malti; vedno bodo katoliška ljudstva glas svojega najvišjega pastirja poslušala; a atentati proti papežtvu stresajo ob enem tudi prestole in izpolnitev zločinskih želja italijanskega radikalizma bi splošni napad proti monarhiji in proti socialnemu redu pospešila.“

V **Pomorskeji** in zapadni Pruskeji se preganjanje židov vedno bolj širi, osobito med nemškimi študenti je razjarjenost proti njim dospela do vrhunca.

Razmere v **Afganistanu** so vedno še opatne in to daje „Times“ povod, da piše nekoliko o razmerah v mejni deželi Indiji; one mislijo, da se bode bila odločilna bitka pri Kelat-i Ghilzain in da se bode po tej bitki dežela razdelila v dva dela, naj izpade bitka ugodno ali neugodno. Anglija se njima ničesar bati in njena jedina prava politika je, da pazno opazuje in pusti se razvijati dogodkjem in gledati, kako se bode afgansko ljudstvo obnašalo. Če bi razmere zahtevale, umela bode Anglija o pravem času pokazati svojo moč.

Dopisi.

Iz Maribora 12. avgusta. [Izv. dop.] (Prejšnji in zdani naš državni poslanec.) Sešel sem se z nekim odličnim državnim poslancem ustavoverne stranke, kateri se je na svojem potovanju na tirolske planine kratek čas mudil v Mariboru. Vprašal me je mej drugim, koga imamo za poslanca, in ko mi ime g. dr. Schmidererja imenujem, mi odgovori, da tega še ne pozna. V daljšem razgovoru je o prejšnjem našem poslanci sledečo sodbo storil: „g. dr. Duhač je prav šarmanten človek, škoda za njega; ali za poslanca nijma sposobnosti, ker nijma takta.“ Bolje poslanec ne bi bil mogel g. dr. Duhača karakterizirati, kakor s temi kratkimi besedami; mene pa veseli, da celo njegovi tovariši o njem tako sodijo, kakor mi. Znano je tudi, da ga je vodja liberalne stranke, g. dr. Herbst, po parletnem govoru proti Slovincem z besedami pokaral: „Vi ste nas blamirali!“ G. dr. Duhač sicer nij več v državnem zboru, in nam ne bi trebalo, za njega brigati se;

srce z radostjo napolnjuje. Ti severnjaki so našega občudovanja in posnemanja vredni: s kolikim pogumom, s koliko vstrajnostjo, s kolikimi težavami in nevarnostmi se oni borijo z neusmiljeno trdo severno naravo za življenje in njega — ugodnosti!

Da — pravim, za ugodnosti in prijetnosti življenja, ker našemu ljudstvu v neprijetno boljših pokrajinah toliko pomanjkuje! V pustem pečevitem kraju, katerega bi se naš kmet, ako nij Kraševac, prestrašil, nahajaš zale hišice; od zunaj se ti kažejo vedno nove, vedno vkusno polepšane, vse zastarelo in potemnelo se leto za letom popravlja, da očesa ne žali. Ob prostornih oknih vidiš lepe cvetlice in snežno bele zavesi; znotraj v prostorih, snažnih sobah, vse kar je kulturnemu življenju treba, pogosto pa se tudi v priprostej hiši lepo ugodni luksuz nahaja. Kako ljubo, kako milo in drago ti je tukaj, ko truden in lačen čez dalnje pustine doideš, ter ti marljiva gospodinja takšnje hiše s čisto in okusno pokrito mizo ter s snažno in mehko po-

jaz sem to le zategadelj omenil, ker se g. dr. Duhač sploh tako vede, kakor da bi bil on še mariborski poslanec, g. dr. Schmiderer pa le njegova marijoneta, ki mora to govoriti, kar in kakor je g. dr. Duhaču po všeči, in ki mora tako sovražno proti Slovincem postopati, kakor mu g. dr. Duhač velevala. Dosedanje obnašanje g. dr. Schmidererja je njegovega mojstra vredno. Vsak poslanec porabi priliko, da v svojem prvem „deviškem govoru“, svoj program razvije, in se političnemu svetu v svojej pravej podobi pokaže; g. dr. Schmiderer je v svojem prvem govoru v budgetnej debati pri poglavji „šola“ brez vse potrebe in le zategadelj poprijel besedo, da je izjavil svoje Slovincem sovražno stališče; njegovo potovanje k nemškemu parteitagu na Dunaj, in njegovo udeležanje zborovanja nemškega društva v Ptuiju tudi ne da pričakovati pravičnega postopanja proti Slovincem. Iz teh dozdanjih političnih činov pa se ne more trditi, da bi bil g. dr. Schmiderer uže do tistega prepričanja prišel, kakor o začetku imenovani ustavoverni poslanec, ko mi je rekel: „Jaz sem sicer Nemec, ali mej mojimi volilci so tudi Slavjani; zategadelj jaz, akoravno k ustavovernej stranki pripadan, ne morem ni ne smem s tako imenovano nemško stranko iti „durch dick und dünn“!“

Dalje je ta poslanec sledečo zanimljivo izjavo stvoril: „Za liberalno stranko je najbolj žalostno, da nema svoje žurnalistike, ker nemško časopisje nij naše glasilo, ampak naš gospod, kateri nam zapoveduje, kar bi mi storiti morali.“ Te besede so prava istina; mi čitamo liberalne liste, ker bi radi zvedeli mnenje liberalne stranke v resnici pa čitamo le mnenje krivonosega židovskega šmoka. Živ dokaz resnice teh besedij je postopanje nemškega časopisja proti vodji liberalne stranke, dr. Herbstu; ker neče vsega storiti, kar nemško časopisje od njega terja, ga v blatu valjajo, da se mora studiti vsakemu, kdor ima kak čut, za vednost, starost in zasluge. Mi tedaj ničesa ne izgubimo, ako takozvanega liberalnega časopisja ne čitamo, ker ž njim le šmoke podpiramo, mnenje liberalne stranke pa nikakor ne zvemo.

Iz Ribnice 15. avgusta. [Izv. dopis.] (Nesreča.) V soboto dne 13. t. m. peljal je K. . . ., kupčevalec z obodi, voz obodov od Grčaric domov v Bukovico. Ker je bilo delo

steljo postreže! Škandinavčanke v obče, tako na Danskem kakor na Norveškem in Švedskem, sicer nikakor ne morejo sloveti zavolj lepote, pa zato veliko hvalo in slavo zaslužujejo za toliko prijetno snago, za dobro in razumno svoje gospodinjstvo. Da bi jih naše, bolj „lepe“ Slovenke pač v teh čednostih posnemale, koliko lepše bi še potem bile!

O kulturnih razmerah teh zimskih pokrajin mi v obče nobenega pravega pojma nemamo; prosto ljudstvo menda nikjer na svetu boljše izobraženosti nema, nego škan-dinavsko in menda tudi se nikjer več poštenosti ne nahaja, nego tukaj, kder se popotnik nema bati ni roparjev ni tatov, ni goljufov, kder so pri odprtih dvorih mirnejše spi nego drugod pri zaklenjenih, kder dana mož-beseda več velja, nego drugod pismo in pečat. Da bi Norvežani in njihovi skandinavski bratje vedno le lepe lastnosti obvarovali! Vender bati se je, da več ko bo s časom tujcev k njim dohajalo, bolj jih bodo gubili.

Dr. Ahasverus.

baje dovršeno, peljalo se je z njim tudi nekoliko obodarjev: Na potu dojdejo družega voznika, ki je pa deske vozil. Oba voznika dospeta do precej strmega klanca, čez katerega pa konji onega voznika, ki je imel deske naložene, ne morejo speljati. Voznik K. . . . svetuje onemu, da bi pripregel njegovega konja, a on mu to ovrže in pravi: „E, vi boste malo porinili, jaz bom pa dobro konje pognal, pa pojde!“ Jednemu obodarjev, ki je porival pri sprednji ročici, izpodleti in tako nesrečno pade pod zadnje kolo, da mu gre to čez ves drob in čez polovico reber. Nesrečneža so nesli potem v Dolenjo vas k posestniku S., kjer se je ravno mudil ribniški zdravnik, kateri povoženega nekoliko oveže, a ker nij imel pravega orodja seboj, ga veli k sebi v Ribnico peljati, da ga tam do dobrega pregleda. Nesrečnež je bil še pri polnej zavesti, tako da so ga mogli še prevedeti. Ko ga je v Ribnici zdravnik bolj natanko pregledal, videl je, da sta se mu dve manjši rebri strli. Še tist večer so nesrečneža odpeljali na njegov dom v Slemene.

Z Dunaja 14. avgusta. [Izv. dopis.] (Sredi mesta hiša se — razsula!) Velika nesreča pripetila se je v soboto 13. t. m. malo minut čez pol dvanaajsto uro o poludne. Na vogalu Kärntnerstrasse in Singerstrasse vstric takozvanega Stock-im-Eisenplatz-a podrl se je del hiše, štiri nadstropja visoke. Pogled na te razvaline je strašansko. Visoko v zraku še strli streha podrtega dela hiše, a pod njo je velikansko kup opeke, kamna, razdrobljenega pohišja itd. Podrta hiša je — kakor trde — najmenj sto let stara. Lansko leto podrli so zraven nje stoječo hišo, da se Singerstrasse olepša ter da cesta dobi ravno lice. V hiši bila je pri tleh menjalnica J. Landauer, šokoladna štacuna od Küfflerja, tik nje štacuna za čaj Daniela Dittricha in drugov. V prvem nadstropju stanovala sta krojača Schmit in Rothmeier, kjer je bila delalnica za kakovih 30 krojaških pomagačev; v drugem nadstropju stanoval je zdravnik za zobe Herman, v tretjem rodovina trgovca G. K. Meierja, v četrtem nadstropju nij nihče stanoval. Na strani Singerstrasse bil je visoki zid te hiše z velikanskimi anonsami naslikan.

Uže 14 dnij pred katastrofo kazale so se na tej hiši razpokljine. Ponoči se je čisto slišalo, kakor da bi deske pokale. Inžinerji so tudi ob devetih zjutraj hišo ogledovali ter sklenili, da se ima popoldne podpreti pa o 1/2 12 uri se jim je sama razsula! Najstrašnejše je to, da je podsulo več ljudi, ki so baš mimo šli. Izkopali so 18letno deklico, z imenom Steiger, ki je bila še živa; dalje strašno razmesarjeno nosečo žensko mrtvo in mrtvega moža, kojemu je bila glava vsa zmečkana, strašanske govorice se raznesle, da je najmenj 30—50 ljudi podsutih, tako se je naznanilo državnemu pravdnistvu. Na mesto nesreči privrelo je popoldne na tisoče in tisoče ljudi. Vojaki so komaj vzdrževali red. Mestni dostojanstveniki, Fml. Kaiffel, Fml. Vlasić, Fcm. Filipovič, Fcm. Pakeny, nadvojvoda Albrecht bili so mej prvimi, ki so si ogledovali podrtino. Del hiše, ki še stoji, so v soboto popoldne podrli, nekaj nevarnega zidovja pa podrli z brizgalnicami. Danes poročajo časniki, da so našli samo jednega moža mrtvega — kar je težko verjetno, ker ravno ta prostor je okolo poludne vsak dan poln ljudi. Največ tožb leti na policijo in na mestne inžinerje. Tudi mestno zastopstvo, ki vsak trenotek debatira o politiki, a se ne briga za mestne

zadeve, dobiva brce od vseh strani. Nezaslužene gotovo niso! —

Od sv. Tomaža pri Velikej Nedelji 10. avg. [Izv. dop.] (Obramba.) V 164. številki „Sl. Nar.“ napada neki gospod dopisnik iz Ptuja našega obče spoštovanega in priljubljenega g. Šmidla, oskrbnika križevniških posestev pri Velikej Nedelji in prvomestnika okrajnega zastopa ormoškega, češ, da je on volil grofa Wurmblanda kot okrajnega zastopnika iz skupine velikega posestva.

Gospod Šmidl tega nij storil iz lastnega nagiba, ampak vsled povelja kot pooblaščenec nemških križevnikov; tudi njegov glas nij bil odločilen.

Priznati se mora, da je g. Šmidl povse pošten in značajan mož, ki uživa občno neomejeno zaupanje, dela neumorno na korist in blagost našega okraja in si je pridobil s tem popolno spoštovanje in naklonjenost naše narodne stranke, kakor si je tudi po svojem nepristranskem delovanju privabil srca vseh, katerim je mar za gmotni napredek našega okraja. Mnogo se je uže na škodo našega narodnega napredka s tem zakrivilo, da se večkrat zaslužni možje brez premisleka sumničijo in natolcujejo. Treba bi bilo pač tega ogibati se. Zapomniti je, da je narodna stranka, katerej stoji na čelu naš mnogozasluženi gosp. dr. Ivan Geršak si izvolil g. Šmidla prvomestnikom in to s popolnim prepričanjem; g. dopisnik iz Ptuja žali torej v osebi g. Šmidla celo narodno stranko ormoškega okraja. Delajmo si rajši nove prijatelje, nego iz dozdnih prijateljev nove sovražnike.

Pristaviti moram še končno, da nam naši „bratovje in sorodniki Husu in Žizki“ o osebi g. Šmidla niso poslali niti slabega. niti dobrega blaga, ker so g. Šmidlovi stariši — štirski Nemci.

Franjo Skerlec,
c. kr. poštar in trgovec.

Domače stvari.

— (Narodni praznik v Logatci.) Našega lista poročilo o logaške svečanosti je bilo sicer precej obširno, pa vendar še ne — popolno. To pač nij nič novega niti čudnega, ker ima vsak poročevalec le dve oči in dve ušesi, in če prav več očí gleda, pač več vidi, a še vsega ne. Dopolniti pa nam je poročilo o jedni točki, ker bi sicer utegnil kdo dolžiti našega poročevalca z nami vred, da nismo objektivni, nego preziramo, kar nam morda osobno nij po všeči. Prijatelj nas je opozoril, da v poslednji številki našega lista nij povedano, da je za dr. Vošnjakom oglašil se najprej slavnostnega odbora prvomestnik g. Gruntar in se zahvaljeval za priznanje, izrečeno osnovalnemu odboru, zagotavlja, da je bilo odborovo breme sladko, ker si je bil v svesti, da izpolnjuje le svojo narodno dolžnost. Mi živo obžalujemo, da so po naključju izostale te vrstice, ker bi si lahko kdo mislil, da ne znamo ceniti zasluga, ki si jih je z izredno požrtvovalnim trudoljubjem pridobil za svrsetek logaške svečanosti g. notar Gruntar, čegar tehtni, premišljeni govor, prihajajoč iz čistega rodoljubnega srca, je bil uže z ozirom na vtis, ki ga je naredil na mnogobrojno občinstvo, jedna najiminennejših točk slavnostnega programa. Tacih mož je malo, kakor je gospod Gruntar, zato slava mu, njemu in njegovemu sodelavcu gospodu županu Mulleyu.

— (Sneg) pobelil je v nedeljo in v ponedeljek gorenjske gore, Stol, Belščico, Zelenico in Begunščico.

— (Jurčičeva slika), ki jo je naredil znani naš slikar g. J. Franké, vidi se od danes naprej v izložbi g. Kolmanove prodajalnice na mestnem trgu.

— (Neznosne razmere) ali „unleidliche Zustände“ v Kranjskej, kakor je pisal pred nekaj časa tukajšnji umazani tednik nemškutarske klike, vendar niso prestrašile tujcev, da ne bi prišli na Gorenjsko. Pobalinskim rovarjem tega lističa v tolažbo moramo povedati, da še nobedno leto nij bilo toliko tujcev od vseh krajev prišlo na Gorenjsko kakor ravno letos. Vsa stanovanja v Bledu, Poličah, Bégunjah, Lescah in Radovljici so polna, nikjer nij več prostora, tako da celó potovalci ne dobé prostora.

— (Vspered besedi,) katero naredé mariborski gimnazijci v nedeljo, 21. dan t. m. v ljutomerskeji čitalnici na slavo slovenskemu pesniku Lavoslavu Volkmarmu: 1. A. Leban: Dijaška (zbor). 2. Pozdrav. 3. A. Leban: a) Mornar (zbor z bariton-solom), G. Ipavic: b) Namen mojih pesni (četverospjev). 4. Deklamovanje. 5. D. Jenko: Molatev (zbor). 6. Slavnostni govor. 7. A. Hajdrih: a) Hercegovska (zbor s četverospjevom). K. Mašek: b) Sanje (četverospjev). 8. Deklamovanje. 9. A. Hajdrih: Sirota (zbor s tenor-solom). 10. B. Ipavic: Kdo je mar? (1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.) Po besedi bode ples.

— (Iz Rakeka) se nam poroča, da je v nedeljo o polnoči pri Planini v Borovnico vračajoča se prazna mašina do smrti raztrgala neko čisto nepoznano, okoli 40 let staro žensko. Sodnija v Logatci preiskuje stvar.

— (Krvavo solnce.) Z Gorenjskega nam piše prijatelj našemu listu: Dué 5. t. m. zvečer in 6. t. m. v jutro videlo se je tu pri nas solnce popolnem rudeče; luč je bila zelo medla, tako da se je lahko gledalo v solnce. Ta nebna prikazen je dala se ve da našemu ljudstvu zopet povod, da je sklepalo na kaj izvanrednega, na nesrečo, kugo, bolezen, vojko, ali kaj jednacega. In glej, kakor nalašč. Dué 6. t. m. podrla se je cerkev v Bohinjskeji Bistrici in zdaj sklepajo vsi in odločno trdijo, da je „krvavo“ solnce pomenilo da se bode primerila ta nesreča. Zastonj jih prepričuješ, da nebne prikazni nijmajo nikdar pomeniti vojsk in nesreč!

— (Močvirski odbor) je imel danes teden sejo, katere se je pod predsedstvom g. dr. Koslerja udeležilo 14 odbornikov. Gosp. prvosednik je poročal o delovanju odborovem in mej drugim tudi naznanil, da je c. kr. okrajno glavarstvo 14. dan m. m. terjalo od odbora, naj predloži zapisnike, tikajoče se odstranjenja jezu pri Udmatu. G. podpredsednik Peruci je vprašal g. prvosednika, zakaj se ne izvrši sklep zadnje seje, da se iztrebi Iška, ker se je v zadnji seji 27. maja t. l. dovolilo za to silno potrebo 1000 gld., in zakaj gospod prvosednik v svojem poročilu ničesa o tem nij povedal. G. prvosednik odgovarja, da nij za to potrebnega denarja, čemer pa podpredsednik Peruci odločno oporeka. Zastran uravnave in trebljenja grabna Drobentinke in Galovca se sklene, da se ne ukrene nič, dokler se ne vrne denar, posojen za trebljenje drugih grabnov. O napravi mašine za trebljenje (bagger) se sklene z večino glasov, da je nij treba, dokler se ne odpravi udmatski jez. Odbornik gospod Borštnik vpraša gospoda prvosednika, zakaj je še le 14. julija in na zahtevanje okrajnega glavarstva odposlal dotične zapisnike in spise, ki se tičejo odstranjenja udmatskega jezu,

zakaj se tako važna stvar nij takoj po seji izvršila? G. prvosednik odgovarja, da nij bilo prej mogoče. Gosp. Borštnik obžaluje, da se o tako nujnej stvari tako počasi postopa, ker je vsak prebivalec z močvirja prepričan, da bode največji vzrok poplavljanju močvirja odpravljen, kadar se udmatski jez podere. G. Lasnik pa trdi, da nij treba odstraniti jeza, ki nič ne škoduje; če se podere jez, naj se poderó še hiše v Ljubljani, ki so tudi vodi na poti. G. Borštnik odgovarja, da sta komisijon zvedenec in poljedelsko ministerstvo odločila, ka se ima odpraviti jez, tedaj nema odbor o tem ničesa več obravnavati. Zavoljo požiganja močvirja se je sklenilo, da se sme požigati le s privoljenjem prvosednika močvirskega odbora do 16. maja vsacega leta in od 15. avgusta naprej.

Poziv

vinogradnikom dolenjskim!

Najhujši sovražnik vinoreje, trtna uš, razširja se v vinorodnih deželah evropskih, nesrečo grozč, povsod s pokončevanjem najlepših vinogradov.

Kranjska je jedna izmed tistih vinskih dežel, katerih doslej ta nesreča nij zadela; ali ker se je trtna uš uže prikazala na Hrvaškem in južnem Štajarskem, kjer se neuzdržno razširjuje, jedva jedno miljo v zračnej črti daleč od naših vinogradov, moramo se pač v strahu vprašati: Kdo nam je porok, da nas ta škodljivec s svojimi letječimi naseljenci uže nij napal, ali v kratkem ne napade.

Ta na izreko strokovnjakov oprta razmišljenja so dala kmetijskeji podružnici v Novem mestu povod, da je odsek za ubranitev trtne uši in za opazovanje trtnih boleznij sploh ustanovila.

Ta odsek si ne pripisuje nobene službene oblasti, temveč je prevzel le častno dolžnost, da čuje nad zdravstvenim stanjem naših vinogradov in tako odvrne neznano nesrečo od naših goric.

Dokler se v krškem in metliškem okraji, ki sta nevarnosti najbolj izpostavljeni, jednaki odseki ne ustanovijo, za kojih ustanovitev je temu odseku zelo mar opazoval bode on tudi ta dva okraja, da varujoč izpostavljeni sosedni okraj ovaruje svojega lastnega — gledal bo z največjo energijo na to, da se bodo postave v obrambo zoper zanašanje filoksere povsod in od vsacega prav natanko spolnovale.

Odsek bode ljudstvo na kmetih s popotnim podučevanjem in prikazovanjem mikroskopskih preparatov in poškovanih korenin s škodljivcem seznanjal, ter si prizadeval, da se bodo v vinskih goricah povsod odseki za opazovanje vinogradov ustanovili.

Taka podučevanja so se uže vršila pri Belej cerkvi, Št. Marjeti in Št. Petru in potrditi se mora, da je ljudstvo povsod kolikost nevarnosti spoznalo in zaupne možé za odbornike izvolilo.

Odsek bode gledal na to, da se ta gorečnost ohrani in ne ohladi. Odsek bode tudi takšne trte, ki so v stanu trtnej uši upirati se, polagoma razširil in razglasil nauk, kako z njimi ravnati; storil je uže potrebne korake za pridobitev takšnih trt, tako da, če tudi nas Bog v našej domovini obišče z ono uimo, vendar nam ne bode treba vinoreje popustiti.

Odsek stavi svoje upanje na ljudsko šolo in smatra za jedno svojih pglavitnih nalog, da pridobi šolsko mladino s primernim podučevanjem, razdelitvijo pristojnih knjig in preparatov škodljivca kakor tudi poškovanih korenin s podukom o namnožbi uporljivih trt, da bo natanko opazovala zdravstveno stanje naših vinogradov. Marljivega sodelovanja gospodov učiteljev, misli odsek, da si sme v svesti biti.

Težka naloga odsekova se utegne le tedaj z dobrim vspehom izvršiti, ako dela vsak neumorno po svojej moči ako on v udeleženih krogih najde potrebne podpore, ako vinogradniki tega poziva v nemar ne pusté, ampak tudi sami na svoje brajde pazljivo gledajo in vsako jim neznano prika-

zen takoj ali neposredno, ali po svojih županih temu odseku naznanijo, kateri jim bo reč razjasnil, in kjer sam ne bode vedel glasu, povprašal za svet najimenitnejše strokovnjake, s katerimi je deloma v posrednej deloma v neposrednej zvezi.

Če se trtna uš precej, ko se prikaže, zapazi, mogoče jo je zatreti, če se pa to zamudi, nesreča nepremagljiva postane, kakor nas žalibog uči Hrvaško in Štajarsko, v katerih deželah so se tam, kjer so se poprej najboljše vina izvažala in je blagostanje cveto, zdaj udomačile skrb in žalost, sila in revščina.

Mi ne smemo čakati, da država naše vinograde ovaruje; kajti, kadar ta na vrsto pride, je sovražnik uže v deželi in nevarnost uže prevelika — mi moramo sami svoja posestva varovati!

Zato vam kliče besede prezgodaj umrlega dvornega svetovalca dr. Viljema viteza Hamma, kakor jih je spregovoril pri drugem avstrijskem vinskem shodu o trtni uši:

„Previdni kmetovalec ne drži pri pretetih nevarnostih križem rok in ne čaka, kar Bog dá ali vlada stori; on se sam brani, pomnijoč prislovice:

Pomagaj si sam, in Bog ti pomore!“

V Novem mestu 5. avgusta 1881.

Odsek za ubranitev trtne uši.

Anton Ogolin,
načelnik.

Anton Derganc,
c. kr. gimn. prof. in okr. šol. nadzornik

Franc Kastelic,
trgovec;
odbornika.

Razne vesti.

* (Narodno češko gledališče je zgorelo) dne 13. t. m. v Pragi. Škoda se ceni na jeden milijon, zavarovano je bilo le za malo svoto glede velike škode. Goreti je jelo uže prej ta dan zvečer o polu petej uri; ljudje so namreč videli, da se iz dimnika kadi, vprašali so, kaj to pomeni in odgovorilo se jim je, da tam delajo kleparji. Delali so res kleparji pri strelnem odvodu, tu se jim je baje zljil raztopljen svinec in tako da se je unel ogenj. Ker kleparji niso imeli pri rokah gasil, zbežali so prestrašeni. Ob šestej uri 13. t. m. videl se je uže ogenj od zunaj, poklicala se je požarna straža, a ta je došla še le 3/4 7. Če bila požarna straža prišla hitreje, če bi bili dohodi odprti in če bi bila v velikem reservoiru voda, lahko bi se bil še zadušil ogenj. Pravijo, da so bili ljudje, ki so imeli čuvati gledališče pred ognjem, nenavzočni in da je cev, ki je peljala do velikega vodnega reservoirja, zamašena bila. Na-jedenkrat se je razširil ogenj. Zastonj je bilo vlivati vodo, v ognji je kar spuhlela. Rešiti mogli so le nekaj malega, ne posebne vrednosti. Pri tem požaru je bilo pet oseb težko poškodovanih, lehke rane pa je dobila obila množica. Tako je uničil v malo urah ogenj velikan-sko gledališče, ponos češkega naroda. Takoj po požaru jeli so se nabirati darovi za zidanje novega gledališča; rodoljubni Čehi dajejo kar po 2000 gld. v ta namen in še več. V ponedeljek so uže nabrali 19.880.59 gld. Domo-ljubni in požrtvovalni Čehi si bodo kmalu sezidali novo gledališče.

* (Žitni somenj in razstava.) Ces. kralj. kmetijska družba za Galicijo priredi 19. in 20. dan prihodnjega meseca v Lvovu tretji mejnarodni semenski in žitni somenj v zvezi z razstavo plemenske živine in gališkega hmelja.

* (Razstava v Južnej Ameriki.) Mesto Buenos-Ayres v južnej Ameriki bo praznovalo svojo tristoletnico s tem, da naredi obrtno razstavo, v katerej tudi tujci smejo razstaviti stroje in orodje. Odprla se pa bo ta razstava v 15. dan februarja prihodnjega leta.

* (Nesreča na morji.) Avstrijsko-ogerska ladija „Astrea“, ki je odplula 28. julija iz Marselja v Pord Said, zgorela je na planem morji, 90 morskih milj od Marselja.

* (Pogozdovanje na Primorskem.) Iz poročila ministerstva za poljedelstvo posne-

mamo, da se je na Primorskem od leta 1870 pogozdilo 1000 hektarov sveta, vendar drevesca suša zelo uničuje. Državna drevesnica v Trstu se je opustila v letu 1878 zaradi pomanjkanja vode in zaradi burje. V dobi od leta 1877 do 1880 se je 6.845.700 drevesc razdelilo, nad polovico listnatih drevesc, vendar pravi poročilo, da se na Krasu šilovje bolje sponaša, razen črnega jagneda; tudi omenja, da so na Goriškem vse poskušnje z eksotičnimi drevesi izpodleteli, le za „pinus maritima“ in „abies nordmanniana“ je podnebje ugodno. Nasadilo se je 405.750 sadonosnih divjakov (drobnic) in napravilo 7 drevesnic.

* (Davki v Trstu meseca junija 1881.) Mestnega užitninskega davka se je vplačalo 156.466 gld., od mitnic 2.281 gld. od klavnice 3.733 gld. Pri mestnej blagajnici se je plačalo 21.883 gld. občinskih doklad in 43.020 gld. državnega davka.

* (David Kalakaua), kralj havajskih otokov, je prišel iz svoje oddaljene domovine letos v Evropo. Njegovi otoki imajo prostora blizu za polovico našega cesarstva. Govorili so, da hoče nabirati veliko število Evropejcev za svoje kraljestvo, ker prvotni prebivalci nagloma izumirajo na njegovih otokih. Drugi so trdili, da hoče svoje otoke prodati za dober denar evropskim vladarjem. Naj si pa hodi po Evropi iz katerega uzroka koli, on se dobro kratkočasi, kamor pride. Obiskal je dozda Neapelj, London, Paris, Bruselj in Berlin. Te dni pa je bival na Dunaji; povsod so tega kralja divjakov z radovednostjo spremljali in opazovali. Z Dunaja je odpotoval zdaj zopet v Pariz.

* (Žalostna poroka.) Iz Joinville-le-Pont se poroča: Čislán mož našega mesta obhajal je v četrtek na svojem letovišču na bregovih reke Marne poroko. Za ženitnino je bila pripravljena velika pojedina, le nova zaročenca so še pričakovali. Komaj pa je nevesta prestopila prag dvorane, pala je v nezavest, — na oknu ravsvitljene dvorane visel je prvi dever. Nesrečni mož je bil komaj 19 let star in je bil iz dobre družine. Na kuvertu v ženitovanjske sobi našli so listek, na katerem je bil naznanjen uzrok njegovega samomora: „Jaz ljubim nevesto in se umorim, ker ne morem prenašati, da bi bila ona drugemu žena“.

Umrli so v Ljubljani:

12. julija: Henrik Pavlin, brivca sin, 7 let, Stari trg št. 16, za difteritis.
13. julija: Marija Tanko, uradnega sluge hči, 9 mes., Rožne ulice št. 35, za vodeno glavo.
14. julija: Marija Prockl, krznarjeva hči, 18 m., Židovska steza št. 4, za božjastjo. — M. Bernardina Ramuta, nuna, 76 let, Kongresni trg št. 17, za slabostjo.
15. julija: Janez Debevec, hišnega posestnika sin, 7 mes., Stari trg št. 16, za drisko.
V deželnej bolnici:
13. julija: Katarina Linka, vratarja udova, 76 let.
14. julija: Fran Knaus, gostač, 36 let, za vnetico pluć.
15. julija: Martin Podvis, gostač, 48 let, za vdenico.

Tujci.

15. avgusta:

Evropa: Kajzel iz Carolinenthala. — Ambrož iz Sivoszovice. — Immer, Fischer z Dunaja. — Brunelli iz Trsta.

Pri stonu: Salmič iz Postojne. — Hainisch iz Trsta. — Christen iz Berna. — Valentinis iz Monfalcone. — Heitner, Helf iz Regensburga. — Wehrhan iz Litije. — Faber iz Kočevja. — Pollak iz Celovca.

Pri razloži: Kračmar iz Zagreba. — Vok iz Vipave. — Schweiger z Dunaja. — Weinberger iz Križa.

Loterijske srečke.

Na Dunaji 13. avgusta: 53, 67, 61, 10, 62.
V Gradci 13. avgusta: 46, 51, 32, 30, 21.

Dunajska borza 16. avgusta

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77 gld.	65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	45	"
Zlata renta	94	10	"
1860 drž. posojilo	132	—	"
Akcije narodne banke	832	—	"
Kreditne akcije	362	70	"
London	117	55	"
Srebro	—	—	"
Napol.	9	34 1/2	"
C. kr. cekini	5	55	"
Državne marke	57	35	"

2000 gld.

lehko na leto zaslužijo **gostilničarji in kupčevalci**. Brošurica fabrikacij velja 3 gld.; dobi se po poštne podvzetji: **F. Schlosser, Trst.** (419—21)

Kopači, odpravljači in snažiči,

kateri imajo **dobra** spričevala, dobodo takoj delo v **Riharda viteza Dražaja rudokopu**, imenovanem „Seegraben“ pri **Ljubni (Leoben)** na **Štirskem**. (459—2)

V najem

se dá s 1. novembrom v **Idriji** uže dolgo obstoječa **gostilnica** z najboljšim pivo- in vinotrzjem, s 3 gostilnimi sobami, 2 dvoranama, 4 sobami za tujce z opravo ali brez oprave, prostorno svetlo kuhinjo, ledenico in vinsko kletjo s sodi vred; dalje z dobro urejenim kegljiščem, katero se po zimi lahko greje, z vrtno za goste in za zelenjavo, hlevom in postrešjem za seno. — Natančneje pri lastniku **Franu Dičicu**, sedlarju v **Idriji**. (458—2)

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet, pomagajo takoj, če ima človek krč v želodcu, migrēno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr.ih, mastno zgago. Telo se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kisline. Davici in tifusu vzamejo vso zlobo in vročino, če se zavživajo po 1/2 žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar **g. J. Svoboda** v Ljubljani, a flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—26)

Prostovoljna prodaja.

Gostilnica v Kandiji pri Novem mestu poleg mosta, pri kateri se po cestah na Toplice, Metliko in Zagreb obrača, ponudi se prostovoljno na prodaj. — Kupci se znajo s posestnico udovo **Ano Forškovo** pogoditi. (460—2)

Kdor hoče (389—13)

slabe zobe

ohraniti, izpale nadomestiti z umetelnimi, dobi sovet in pomoč pri

Ehrwerthu, zdravniku za zobe,
gospodska ulica št. 1.

Véliki požar v Londonu,

ki je vse fabriške prostore, stroje itd. prve angleške fabriške družbe za izdelovanje stvari od britanija-srebra popolnem uničil, uzrok je, da se družba razide, ker bi obnovenje velikanske naprave preveč stalo. Zarad hitrejšje likvidacije se bode od denes naprej blago iz jedine izvanjske zaloge na Dunaji za **polovico cene** razpošiljalo.

Samo za **14 mark**, to je komaj za polovico vrednosti, dobi se naslednji izvrstni obedni service od britanija-srebra, ki je prej veljal 30 mark, **ter se jamči, da ostane bel**.

- 6 obednih nožev z izvrstnimi jeklenimi klinami,
- 6 vilic od pravega brit.-srebra,
- 6 mas. žlic od brit.-srebra,
- 12 finih žlic od brit.-srebra,
- 1 težak zajemalec za juho od brit.-srebra,
- 1 mas. zajemalec za mleko od brit.-srebra,
- 6 finih cizeliranih tabletov,
- 6 izvrstnih kristalnih podstavkov za nože,
- 6 lepih mas. kozarčkov za jajca,
- 1 izvrsten poprjak ali sladkornik,
- 1 fin precejevalnik za čaj,
- 2 krasna salonska namizna svečnika.

54 kom.

Vsi tu navedeni 54 kom. krasni predmetje stojé samo

14 mark.

Naročbe po poštah nakaznicah ali z vposlanjem vsote izvršuje, dokler je kaj blaga

Britania-Silber-Depôt

C. Langer, Wien,
H., Obere Denaustasse 77.

Da je blago izredno po ceni ter izvrstno, o tem se vsakdo more prepričati brez stroškov, ker se brez ovir v 10 dneh service nazaj vzame, če se ne dopade, in povzeta svota se takoj nazaj pošlje.

!! Svarilo !!

Za to ceno se več kot 54 komadov **reelnega blaga** ne more dati, zato svetujemo, naj se take sleparske anonce prezirajo, ki se v novjšem času prikazujejo. (334—10)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.